ПЕРЕВІРКА ДОСТОВІРНОСТІ НАДАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ РЕЄСТРАЦІЇ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ РЕАКЦІЙ І РЕАКЦІЙ ОКОРУХОВОГО АПАРАТУ ЛЮДИНИ[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Хамзин С. Р.

Реферат. Хамзін С. Р. виходить з того, що дослідження із застосуванням поліграфа залишається однією з найпоширеніших у світі технологій перевірки інформації, яку повідомляють учасники судочинства, державні службовці та працівники комерційних організацій, проте останнім часом у цій сфері з'являються нові науково-технічні розробки. Їхню ефективність і доведену валідність автор пов'язує з тим, що журнал «Polygraph», який Американська асоціація поліграфологів видає з 1972 р., у 2017 р. перейменовано на «Polygraph & Forensic Credibility Assessment: A Journal of Science and Field Practice». Стаття, опублікована в російському журналі «Эксперт-криминалист» (2017, № 2, с. 36–39), має на меті схарактеризувати особливості використання технології реєстрації реакцій окорухового апарату людини під час перевірки достовірності наданої нею інформації. Ключовими поняттями роботи автор називає перевірку інформації, оцінку достовірності інформації, окорухову систему і поліграф. Реферат доповнено відомостями про автора: психолог за освітою, підготовку поліграфолога здобув у Marston Polygraph Academy (Сан-Бернардіно, США), є дійсним членом Американської асоціації поліграфологів, Британської та Європейської асоціації поліграфологів, у 2016 р. відзначений нагородою David L. Motsinger Horizon Award. Наведено й перелік інших його праць з інструментальної детекції прихованої інформації: з історії судових експертиз із застосуванням поліграфа і застосування заходів протидії, практики використання поліграфа в кримінальному судочинстві, огляди публікацій Р. Нельсона, а також М. Хендлера, П. Шоу та М. Гуглера про наукове обґрунтування досліджень на поліграфі й роль когнітивної діяльності та емоцій, працю про американський досвід перевірок осіб, які вчинили злочини сексуального характеру. Для збереження доступу до тексту редакція навела резервне посилання на копію статті. Для українських судових експертів і поліграфологів реферат корисний як орієнтир у новому напрямі інструментальної оцінки достовірності, що розвивається поряд із поліграфом.

Ключові слова: перевірка інформації, оцінка достовірності інформації, окорухова система, реакції окорухового апарату, поліграф, інструментальна детекція прихованої інформації, психофізіологічні реакції, Американська асоціація поліграфологів.

Verification of the Credibility of Provided Information by Recording Psychophysiological Reactions and Reactions of the Human Oculomotor System

Khamzyn S. R.

Abstract. Polygraph testing remains one of the most widely used technologies for verifying information provided by parties to legal proceedings, public servants and private-sector employees, but new instrumental approaches to credibility assessment have recently emerged. In this paper, published in the journal Ekspert-kriminalist (2017, No. 2, pp. 36–39), S. R. Khamzin links their effectiveness and demonstrated validity to the fact that the journal Polygraph, issued by the American Polygraph Association since 1972, was renamed Polygraph & Forensic Credibility Assessment: A Journal of Science and Field Practice in 2017. The aim of the paper is to describe the specific features of applying ocular-

motor recording technology, which registers reactions of the human oculomotor system, to the verification of information supplied by the examinee. The key concepts are information verification, credibility assessment, the ocular-motor system and the polygraph. The summary published in this journal reproduces the author's bilingual abstract and adds details of his background: training in psychology and polygraph examination (Marston Polygraph Academy, San Bernardino, USA), full membership in the American Polygraph Association and the British and European Polygraph Association, and the David L. Motsinger Horizon Award received in 2016. It also lists his other publications on instrumental detection of concealed information, covering the history of forensic polygraph examinations and of countermeasures, polygraph practice in criminal proceedings, reviews of studies by R. Nelson and by M. Handler, P. Shaw and M. Gougler on the scientific basis of polygraph testing and the role of cognition and emotion, and the American experience of testing sex offenders. For forensic experts and polygraph examiners the summary points to ocular-motor credibility assessment as a developing field alongside the polygraph.

Keywords: information verification, credibility assessment, ocular-motor system, oculomotor reactions, polygraph, instrumental detection of concealed information, psychophysiological reactions, American Polygraph Association.

Першоджерело: *Хамзин С. Р. Проверка достоверности предоставляемой информации при помощи регистрации психофизиологических реакций и реакций глазодвигательного аппарата человека. Эксперт-криминалист. 2017. № 2. С. 36–39.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 24.06.2019.*

References

1. Khamzyn S. R. Perevirka dostovirnosti nadanoi informatsii za dopomohoiu reiestratsii psykhofiziolohichnykh reaktsii i reaktsii okorukhovoho aparatu liudyny [Verification of the Credibility of Provided Information by Recording Psychophysiological Reactions and Reactions of the Human Oculomotor System] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 3 (21). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/967-proverka-dostovernosti-predostavlyaemoj-informatsii-pri-pomoshchi-registratsii-psikhofiziologicheskikh-reaktsij-i-reaktsij-glazodvigatelnogo-apparata-cheloveka-khamzin-s-r-ekspert-kriminalist-2017-2 (onovlena versiia vid 13.10.2021). [in Ukrainian].

2. Khamzin S. R. Proverka dostovernosti predostavlyaemoy informatsii pri pomoshchi registratsii psikhofiziologicheskikh reaktsiy i reaktsiy glazodvigatelnogo apparata cheloveka [Verifying the Credibility of Provided Information by Recording Psychophysiological Reactions and Reactions of the Human Oculomotor System]. Ekspert-kriminalist. 2017. № 2. S. 36–39. URL: https://elibrary.ru/item.asp?id=29078878 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].